

Uchwała Nr XXXVI / 212 / 14

Rady Gminy Łaskarzew

z dnia 1 sierpnia 2014 roku

w sprawie zatwierdzenia „Planu Odnowy Miejscowości Grabina na lata 2014 -2020”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2013r. Nr 549, z późn.zm.) Rada Gminy Łaskarzew uchwala, co następuje:

§ 1.

Zatwierdza się „Plan Odnowy Miejscowości Grabina na lata 2014 – 2020”, zgodnie z załącznikiem do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3.

Traci moc Uchwała Nr XXXV/208/14 Rady Gminy Łaskarzew z dnia 25 czerwca 2014 roku w sprawie przyjęcia „Planu Odnowy Miejscowości Grabina na lata 2014 -2020” .

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

mgr Justyna Boratyńska

Załącznik do Uchwały Nr XXXV/212/14

Rady Gminy Łaskarzew

z dnia 1 sierpnia 2014 r.

w sprawie przyjęcia „Planu Odnowy Miejscowości

Grabina na lata 2014-2020”

**PLAN ODNOWY
MIEJSCOWOŚCI
GRABINA
NA LATA 2014 - 2020**

**GMINA ŁASKARZEW
POWIAT GARWOLIŃSKI
WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE**

I. WPROWADZENIE

Rozwój i odnowa obszarów wiejskich to jedno z kluczowych wyzwań, jakie stoją przed Polską w okresie integracji z Unią Europejską. Zasadniczym jej celem jest wzmocnienie działań służących zmniejszeniu istniejących dysproporcji i różnic w poziomie rozwoju obszarów wiejskich w stosunku do terenów miejskich.

Plan Odnowy Miejscowości jest jednym z najważniejszych elementów odnowy wsi, jej rozwoju oraz poprawy warunków pracy i życia mieszkańców.

Obszarem realizacji Planu Odnowy Miejscowości Grabina jest obszar tej miejscowości.

Plan został opracowany w celu ułatwienia podejmowania właściwych działań, dotyczących rozwoju miejscowości. Będzie on służył mieszkańcom miejscowości Grabina oraz organom samorządu terytorialnego do wytyczania kierunków planowania działań służących rozwojowi sołectwa na dłuższy

okres czasu, a tym samym umożliwi pełne wykorzystanie istniejącego potencjału i szans rozwojowych miejscowości, w tym dostępu do środków unijnych i funduszy krajowych. Dokument przygotowano wykorzystując wnioski z konsultacji ze społecznością lokalną i radą sołecką.

W planie zostały określone zadania, których realizacja przyczyni się do podniesienia standardu życia i pracy na wsi oraz do zwiększenia atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej.

Plan Odnowy Miejscowości Grabina to dokument, który określa strategię działań w sferze społeczno-gospodarczej na lata 2014-2020.

Niniejszy plan jest planem otwartym, stwarzającym możliwość aktualizacji w zależności od potrzeb społecznych i uwarunkowań finansowych.

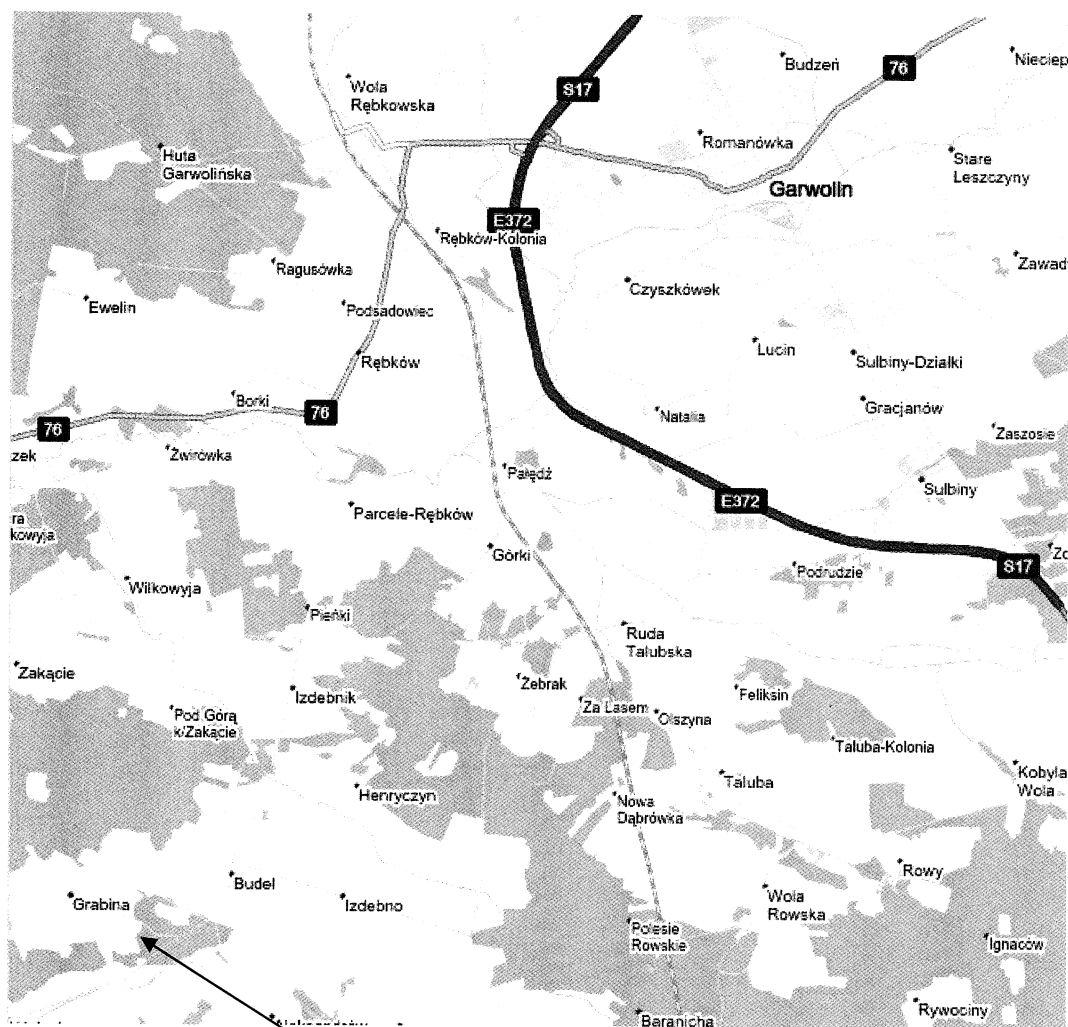
II. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

Położenie miejscowości, przynależność administracyjna, powierzchnia i liczba ludności miejscowości Grabina w Gminie Łaskarzew

Grabina – wieś w Polsce położona w województwie mazowieckim, w powiecie garwolińskim, w gminie Łaskarzew.

W latach 1975-1998 miejscowość administracyjnie należała do województwa siedleckiego.

Miejscowość Grabina leży w północno – wschodniej części gminy Łaskarzew. Sąsiaduje z miejscowościami: Uścieniec, Krzywda, Budel i Stary Żabieniec.

Grabina

Wieś położona wzdłuż drogi gminnej nr 130617W.

Obecnie w Grabinie dominuje zabudowa zagrodowa. Jednakże w związku z dużym rozdrobnieniem gospodarstw rolnych, wzrostem zatrudnienia mieszkańców poza rolnictwem oraz presją zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, można przewidywać że zabudowa zagrodowa w coraz mniejszym stopniu będzie pełnić swoją dotychczasową rolę. Wieś o układzie obustronnie zabudowanej ulicówki.

W miejscowości Grabina znajduje się budynek świetlicy wiejskiej, w którym działalność prowadzi również ochotnicza straż pożarna.

Liczba mieszkańców tej miejscowości to 145 osób. Powierzchnia obrębu wsi Grabina wynosi 195 ha.

Rys historyczny

Wieś Grabina – brak jest dokumentów, które opisują historię miejscowości. Osadnictwo na terenie wsi Grabina podobnie jak osadnictwo gminy ma słabo zbadaną historię.

Struktura przestrzenna

Obecnie w Grabinie dominuje zabudowa zagrodowa. Jednakże w związku z dużym rozdrobnieniem gospodarstw rolnych, wzrostem zatrudnienia mieszkańców poza rolnictwem oraz presją

zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, można przewidywać że zabudowa zagrodowa w coraz mniejszym stopniu będzie pełnić swoją dotychczasową rolę. Wieś o układzie obustronnie zabudowanej ulicówki.

W miejscowości Grabina znajduje się świetlica wiejska w której mieści się również ochotnicza straż pożarna.

Z uwagi na coraz większe oczekiwania ze strony mieszkańców, co do poprawy warunków i standardu życia, wychodzimy naprzeciw szansie, jaką daje Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013. Stworzony Plan Odnowy Miejscowości Grabiny jest narzędziem zwiększenia szans lokalnego sukcesu i poniesienia poziomu życia mieszkańców miejscowości Grabina. Przyczyni się do sprawniejszego rozwoju naszej miejscowości, zwiększy naszą konkurencyjność, pomoże optymalnie wykorzystać istniejące zasoby i mądrze wyminąć zagrożenia. Opracowana strategia pomogła wyselekcjonować zadanie priorytetowe dla wsi i jej mieszkańców oraz zhierarchizować potrzeby w kolejnych latach.

Miejscowość Grabina zamieszkuje 145 mieszkańców. Powierzchnia obrębu wsi Grabina wynosi 195 ha. Jest ośrodkiem produkcji rolnej. W przestrzenno-urbanistycznym układzie wsi Grabina występuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna.

W pierwszej kolejności chcemy dokonać remontu budynku świetlicy wiejskiej, gdzie mieści się również Ochotnicza Straż Pożarna.

III. INWENTARYZACJA ZASOBÓW MIEJSCOWOSCI

Gospodarka

W miejscowości Grabina nie działają żadne firmy. Mieszkańcy nie prowadzą działalności gospodarczej. Funkcjonuje jedynie sklep, prowadzony przez prywatnego przedsiębiorcę spoza terenu miejscowości.

Rolnictwo

Grabina jest sołectwem o wysoko intensywnej produkcji rolnej. Gleby są tutaj zróżnicowane, w większości słabe, z przewagą klasy V i VI. Są to przeważnie gleby bielcowe. Przeważa tu uprawa żyta, pszenżyta, owsa, kukurydzy oraz hodowla zwierząt. Dzięki zapobiegliwości mieszkańców osiąga się jednak dobre wyniki gospodarcze. Szybko postępuje mechanizacja prac polowych. Większość rolników posiada własne ciągniki z zestawem maszyn towarzyszących, a są również właściciele kombajnów żniwnych. Znajduje się około 52 gospodarstw rolnych.

Infrastruktura techniczna

Wieś posiada sieć energetyczną, wodociągową oraz telefoniczną. Nie posiada jeszcze gazyfikacji i sieci kanalizacji sanitarnej. Mieszkańcy odprowadzają ścieki do zbiorników bezodpływowych (szamb). Usuwanie odpadów komunalnych zapewnia gmina w ramach podpisanej umowy z firmą EKOLIDER.

Przez wieś prowadzi droga gminna o nawierzchni bitumicznej. Brakuje jednak chodników.

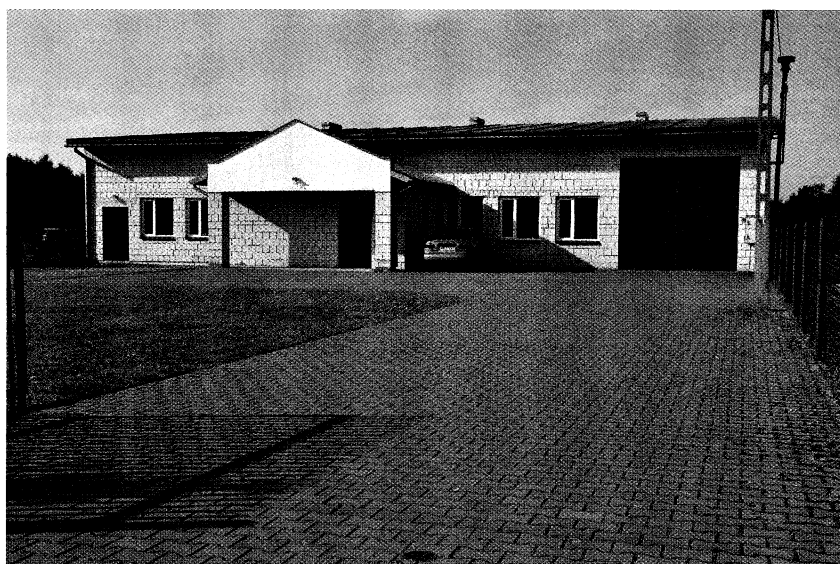
Połączenie komunikacyjne jest bardzo słabe. Jest tu przystanek PKS, autobusy przewoźnika PKS i prywatnego nie kursują dość często. Mieszkańcom bez aut jest trudno dostać się do miasta i pobliskich miejscowości. Do miasta powiatowego Garwolina odległość z miejscowości Grabina wynosi 14 km, do Warszawy 78 km, do Siedlec 88 km. Najbliższe połączenie PKP usytuowane jest w Łaskarzewie w odległości 8 km.

Przystanek autobusowy

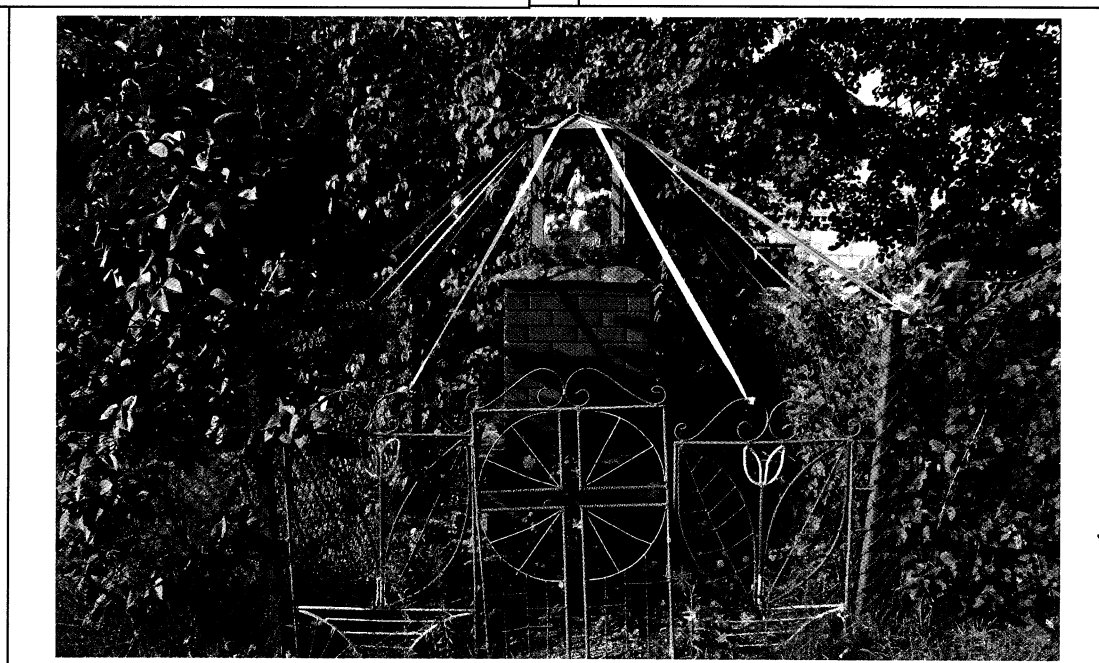
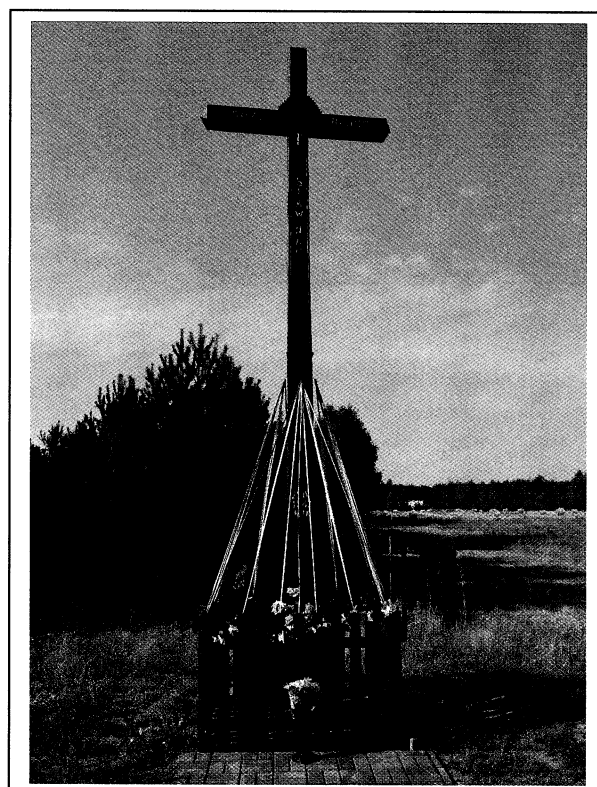
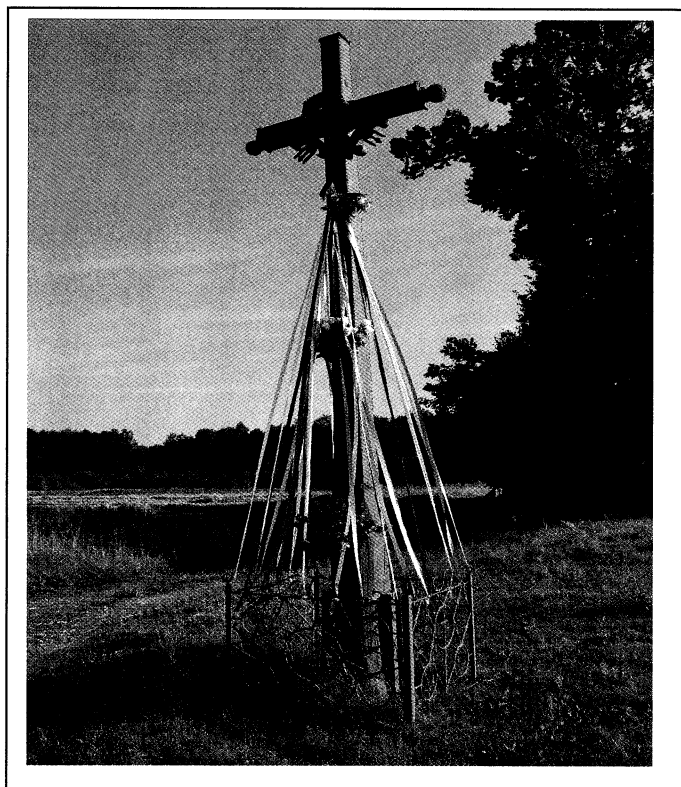
Infrastruktura społeczna, działalność kulturalna

Wieś posiada budynek w którym mieści się i prowadzi działalność ochotnicza straż pożarna oraz świetlica wiejska. W budynku odbywają się zebrania i imprezy wiejskie.

Budynek świetlicy wiejskiej

Dzieci i młodzież korzystają z możliwości które znajdują się w budynku świetlicy wiejskiej. Mieszkańcy biorą udział w pielgrzymkach pieszych, rowerowych i autokarowych organizowanych przez proboszcza parafii, dyrektorów szkół oraz dyrektora instytucji kultury.

Krzyże przydrożne

Na terenie miejscowości Grabina przetrwały różne zwyczaje i obrzędy. Część z nich jest tu nadal znana i kontynuowana. Są one najczęściej związane ze świętami zwłaszcza wielkanocnymi, imionami świętych, zmianami pór roku. Przy krzyżach przydrożnych mieszkańcy zbierają się na modlitwy, tzw. majówki itp. Kultywowane są nadal dożynki kościelno-parafialne odbywające się w Łaskarzewie.

Walory krajobrazowe

Miejscowość Grabina charakteryzuje czyste środowisko, brak zakładów przemysłowych uciążliwych dla środowiska. Występuje zróżnicowany krajobraz z dużym udziałem roślinności naturalnej i zadrzewień. Teren wokół jest zalesiony. Brak jest cieków wodnych, takich jak rzeki, stawy i zbiorniki wodne.

Najbliższe zabytki znajdują się w Maciejowicach – zabytkowy ratusz, Krępie – kopiec T. Kościuszki, Sobolewie – kościół zabytkowy, każdy z nich oddalony o około kilkanaście kilometrów. Najbliższy kościół znajduje się w Łaskarzewie o ok. 8 km.

Ochrona zdrowia i edukacja

Mieszkańcy miejscowości Grabina, w zakresie podstawowej opieki medycznej korzystają z usług lekarzy rodzinnych w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej i Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej położonych w Łaskarzewie.

W przypadku konieczności hospitalizacji, jak również specjalistycznych usług medycznych, mieszkańcy omawianej wsi korzystają z usług Szpitala Powiatowego w Garwolinie.

Dzieci i młodzież do szkoły podstawowej uczęszcza do wsi Krzywda, a do gimnazjum uczniowie uczęszczają do Starego Pilczyna. Dzieci i młodzież do szkół jest dowożona autobusem szkolnym.

IV. ANALIZA SWOT – OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON

MIEJSCOWOŚCI GRABINA

Na podstawie analizy zasobów opracowano korzystne i niekorzystne cechy wewnętrzne wsi, jak i potencjalne szanse i zagrożenia występujące w otoczeniu, które mogą mieć wpływ na przyszłość sołectwa i mieszkańców.

1. SILNE STRONY - ATUTY ROZWOJU WSI GRABINA

- Wysoka atrakcyjność zasobów przyrodniczych, turystycznych, wypoczynkowych oraz zasobów dziedzictwa kulturowego oraz wiejskiego,
- Dobre położenie geograficzne w sąsiedztwie aktywnych społecznie i gospodarczo miast: Warszawa i Garwolin,
- Wysoka aktywność władz gminy, posiadających zdolność do współpracy z otoczeniem zewnętrznym oraz zdobywania zewnętrznych środków finansowych na realizację ważnych przedsięwzięć gminnych,
- Aktywność społeczności lokalnej oraz jej zdolność do angażowania się w rozwój gminy,
- Świetlica wiejska położona w miejscu dogodnym dla mieszkańców i przyjezdnych,

- Sieć telefoniczna,
- Sieć wodociągowa,
- Bezpieczna okolica ,
- Brak uciążliwego przemysłu, co wpływa na doskonały stan powietrza i wód oraz rozwój fauny i flory,

2. SŁABE STRONY - CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ SOŁECTWA

- Wysokie bezrobocie strukturalne wynikające z restrukturyzacji rolnictwa,
- Mała integracja społeczności lokalnej,
- Pogarszający się stan dróg, wysokie potrzeby inwestycyjne,
- Brak gazociągu,
- Mało skuteczna promocja walorów przyrodniczych wsi oraz dziedzictwa kulturowego dla przyciągnięcia kapitału zewnętrznego, wynikająca z ograniczonych możliwości finansowych,
- Słabo rozwinięta działalność pozarolnicza oraz działalność dająca dodatkowe źródła utrzymania w gospodarstwach rolnych, np. agroturystyka, usługi turystyczne, produkcja zdrowej żywności itp.
- Stosunkowo niski stan zasobności gospodarstw domowych, ograniczony rozwój działalności pozarolniczej zwłaszcza usługowej i turystycznej,
- Niski poziom wykształcenia mieszkańców,
- Migracja wykształconej młodzieży do miasta,
- Brak przydomowych oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej,
- Brak możliwości aktywnego rozwoju mieszkańców w dziedzinie kultury,
- Niezadowalające zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie możliwości zagospodarowania czasu wolnego, brak miejsca wspólnych spotkań, zabaw, wypoczynku i integracji.
- Słabe połączenia transportu publicznego.

3. SZANSE I OKAZJE - MOŻLIWOŚCI ROZWOJU WSI, WYNIKAJĄCE Z OTOCZENIA

- Sprzyjająca polityka regionalna, w tym adresowana do rozwoju obszarów wiejskich, ze strony rządu i władz wojewódzkich.
- Zwiększanie dostępności do kapitałów i środków pomocowych, w tym pochodzących z Unii Europejskiej.
- Likwidacja bezrobocia – programy
- Większy nacisk na rozwój kultury
- Popyt w Polsce i Europie na usługi turystyczne, oparte o zasoby przyrodnicze.
- Wzrost znaczenia ekologii.

- Doksztalcenie społeczeństwa - szkolenia i kursy pozwalające na nową aktywność zawodową.
- Wzrost zainteresowania mieszkańców wsi w spotkaniach i imprezach
- Podniesienie atrakcyjności wsi jako miejsca do osiedlania

4. ZAGROŻENIA – CZYNNIKI NIE SPRZYJAJĄCE, WYNIKAJĄCE Z OTOCZENIA

- Brak stabilności w polityce wspierania rozwoju obszarów wiejskich i gospodarki rolnej.
- Niskie nakłady na inwestycje remontowo - modernizacyjne układów transportowych, w tym dróg powiatowych, przebiegających przez gminę.
- Migracja młodych ludzi ze wsi do miasta.
- Pogorszenie się warunków życia
- Zanikanie walorów turystycznych

V. ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY

Do istotnych problemów, z którymi borykają się mieszkańcy wsi Grabina zaliczyć należy brak integracji społecznej. Przyczyny takiego stanu rzeczy można upatrywać w braku miejsca, które przyciągałoby mieszkańców, turystów i przyczyniało się do wspólnego spędzania wolnego czasu, w gronie znajomych, rodzinnym. Stan techniczny budynku w którym mieści się świetlica wiejska wymaga remontu, aby w pełni był wykorzystany przez dzieci, młodzież oraz mieszkańców. Dlatego jest to przedsięwzięcie priorytetowe dla naszej społeczności wiejskiej.

Do znaczących problemów wsi należy niska dochodowość w rolnictwie, a także niestabilność produkcji rolniczej. Ponadto poważną niedogodnością jest brak sieci kanalizacyjnej oraz brak przydomowych oczyszczalni ścieków, co powoduje to szereg negatywnych skutków dla środowiska naturalnego.

Kolejnym problemem jest pogarszający się stan techniczny infrastruktury drogowej, co wiąże się z zagrożeniem bezpieczeństwa ruchu kołowego, wydłużonym czasem przejazdu, czy uszkodzeniami pojazdów związanych z niezadawalającym stanem nawierzchni.

VI. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ NA LATA 2014 - 2020

ARKUSZ PLANOWANIA

Wizja rozwoju miejscowości powstała w wyniku dyskusji mieszkańców i została sformułowana następująco:

“Chcemy, aby nasza wieś była odnowiona, doinwestowana i ożywiona kulturowo i turystycznie, aby była atrakcyjna, jako miejsce zamieszkania oraz zapewniała nam - mieszkańcom godziwy standard i jakość życia, a także zdoła zatrzymać młodzież – nasze dzieci na miejscu. Nasza miejscowość ma być nowoczesna, lecz ma zachować swój wiejski charakter i kulturową specyfikę”.

PLAN DZIAŁAŃ

Cele i zadania określone w Planie Odnowy Miejscowości są wewnętrznie zgodne, a ich osiągnięcie i realizacja nie powoduje negatywnych skutków dla osiągnięcia celów i realizacji zadań strategii wyższego rzędu.

Dla potrzeb gminy Łaskarzew opracowano dokumenty strategiczne określające cele rozwojowe, a następnie zadania, jakie powinno się zrealizować w ciągu najbliższych lat, aby poprawić sytuację społeczno-gospodarczą miejscowości wchodzącej w skład całej gminy. W celu stworzenia zbioru inwestycji, działań i zadań, jakie należy przeprowadzić w okresie krótkoterminowym i perspektywicznym na terenie miejscowości Grabina posłużono się przede wszystkim sugestiami mieszkańców oraz wynikami analizy SWOT. Planowanymi do realizacji zadaniami w miejscowości Grabina są więc:

PRIORYTET I

„Rozwój sołectwa oraz poprawa warunków życia”

Cel 1. Remont budynku świetlicy wiejskiej w Grabinie.

Projekty:

Remont budynku świetlicy wiejskiej w Grabinie. Stan techniczny budynku jest dobry. Budynek świetlicy wymaga remontu dachu, ocieplenia ścian zewnętrznych, ocieplenia fundamentów, wykonania opaski i remontu schodów oraz odnowienia posadzek podłóg.

Po remoncie budynku świetlicy planuje się zorganizować dla dzieci dodatkowe zajęcia w czasie ferii i wakacji. Mają to być warsztaty plastyczne, czytanie, seanse filmowe oraz zabawy, poprowadzone przez nauczycieli. Natomiast dla mieszkańców będą organizowane okolicznościowe spotkania takie jak: Dzień Kobiet, Dzień Dziecka, Majówka, Sylwester, Dzień Seniora itp.

Cel 2. Realizacja prac modernizacyjno-inwestycyjnych mających na celu poprawę stanu technicznego i podniesienia bezpieczeństwa na drogach w obrębie sołectwa i miejscowości.

Projekty:

Budowa chodnika dla pieszych. We wsi Grabina nie ma żadnych chodników. Dorośli i dzieci chodzą poboczem lub drogą. Stanowi to niebezpieczeństwo, zwłaszcza dla dzieci. Potrzebą wsi jest ułożenie chodnika wzdłuż drogi o długości około 1,4 km z kostki brukowej. Poprawiłoby to bezpieczeństwo i estetykę wsi.

Cel 3. Unowocześnienie infrastruktury komunalnej.

Projekty:

Uregulowanie gospodarki ściekowej.

W wyniku realizacji przedsięwzięcia zostaną wyeliminowane uciążliwości związane z nieprawidłową eksploatacją nieszczelnych zbiorników bezodpływowych gromadzących ścieki sanitarne, odprowadzane do środowiska bez oczyszczania w sposób niezorganizowany.

PRORYTET II

„Poprawa kwalifikacji i wykształcenia społeczności sołectwa – walka z bezrobociem”

Cel 1. Stymulowanie działalności dających dodatkowe dochody gospodarstwom rolnym.

Projekty:

Kursy przedsiębiorczości, obsługi komputera, agroturystyki, produkcji zdrowej żywności, itp.
Organizowanie szkoleń w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej, tworzenia małej gastronomii itp. Organizowanie szkoleń w zakresie wykorzystania zdolności i umiejętności mieszkańców (rzemiosła i rękodzieła artystycznego).

Cel 2. Ułatwienie dostępu do wykorzystywania nowoczesnych technologii przekazu informacji.

Projekty:

Zorganizowanie nowoczesnej pracowni komputerowej w świetlicy wiejskiej służącej mieszkańcom.

Zorganizowanie pracowni komputerowej przyczyni się do rozwoju mieszkańców wsi, w szczególności mieszkańców 50+.

HARMONOGRAM WDRAŻANIA PLANU NA LATA 2014 – 2020

Wiodącym priorytetem, w ramach którego znalazły się najbardziej pożądane przez nas cele i projekty jest:

ZADANIE NR 1

PRIORYTET 1: „ROZWÓJ SOŁECTWA ORAZ POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA”.

Ważnym celem dla naszej społeczności jest zapewnienie dzieciom i młodzieży, jak również i ich rodzicom, warunków do wspólnego i efektywnego spędzania czasu. Co my zaoferujemy dzisiaj naszym dzieciom i młodzieży, to w przyszłości odbije się na ich rozwoju zarówno fizycznym jak i emocjonalnym. Dlatego głównym celem jest:

Cel 1. „Remont budynku świetlicy wiejskiej w Grabinie”

Modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w której obecnie znajduje się ochotnicza straż pożarna, będzie wizytówką wsi, miejscem organizacji imprez kulturalnych integrujących społeczność wiejską, zdobywania nowych umiejętności i wykształcenia, które to wpływają na rozwój mieszkańców. Remont budynku świetlicy, da szansę na stworzenie komfortowego zaplecza dla mieszkańców chcących aktywnie spędzać wolny, pozwoli propagować zdrowy model życia tak wśród dzieci i młodzieży, jak i dorosłych

mieszkańców wsi. Ponadto osiągnięcie celu wpłynie m. in. na zwiększenie atrakcyjności wsi Grabina.

W uzasadnieniu powyższego przedsięwzięcia należy zauważyć, że rozwój kulturalny, choć nie przynosi bezpośrednich korzyści materialnych, wpływa na każdą dziedzinę życia. Jest katalizatorem przemian społecznych. Ma on przełożenie na inne dziedziny życia mieszkańców wsi.

Następne projekty wymagają ścisłego współdziałania z władzami zarówno gminy jak i poza gminnymi, i będą przebiegały w dłuższej perspektywie czasu, jako kompleksowe prace w obrębie naszej całej gminy.

Cel 2. „Realizacja prac modernizacyjno – inwestycyjnych mających na celu poprawę stanu technicznego i podniesienia bezpieczeństwa na drogach w obrębie sołectwa i miejscowości”.

Projekty:

Budowa chodnika dla pieszych. We wsi Grabina nie ma żadnych chodników. Dorośli i dzieci chodzą poboczem lub drogą. Stanowi to niebezpieczeństwo, zwłaszcza dla dzieci dochodzących do szkoły.

● Potrzebą wsi jest ułożenie chodnika wzdłuż drogi o długości około 1,4 km z kostki brukowej.

Poprawiłoby to bezpieczeństwo i estetykę wsi.

Cel 3. „Unowocześnienie infrastruktury komunalnej”.

Projekty:

Uregulowanie gospodarki ściekowej. W wyniku realizacji przedsięwzięcia zostaną wyeliminowane uciążliwości związane z nieprawidłową eksploatacją nieszczelnych zbiorników bezodpływowych gromadzących ścieki sanitarne, odprowadzane do środowiska bez oczyszczania w sposób niezorganizowany.

● Kolejnymi działaniami, które mogą znacznie wpłynąć na zmianę życia w naszej wsi będą wszelkie projekty związane ze zdobywaniem przez mieszkańców nowych umiejętności i podnoszeniem ich kwalifikacji i wykształcenia.

Jest to wielka szansa na poprawę warunków bytowych zarówno pojedynczych gospodarstw jak i całej społeczności wiejskiej.

Cel 1. „Stymulowanie działalności dających dodatkowe dochody gospodarstwom rolnym”.

Projekty:

Kursy przedsiębiorczości, obsługi komputera, agroturystyka, produkcji zdrowej żywności itp.

Organizowanie szkoleń w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej, tworzenia małej gastronomii itp.

Organizowanie szkoleń w zakresie wykorzystania zdolności i umiejętności mieszkańców (rzemiosła i rękodzieła artystycznego).

Cel 2. Ułatwienie dostępu do wykorzystywania nowoczesnych technologii przekazu informacji.

Projekty:

Zorganizowanie nowoczesnej pracowni komputerowej w świetlicy wiejskiej służącej mieszkańcom.

Zorganizowanie pracowni komputerowej przyczyni się do rozwoju mieszkańców wsi, w szczególności mieszkańców 50+.

HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ W LATACH 2014-2020

Z SZACUNKOWĄ WARTOŚCIĄ KOSZTORYSOWĄ

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Cel	Szacunkowa wartość kosztorysowa (w zł)	Planowany termin rozpoczęcia	Planowany termin zakończenia	Źródło finansowania
1	Remont świetlicy wiejskiej w Grabinie	Stworzenie odpowiedniej bazy przyczyni się do rozwoju społeczno-kulturalnego i integracji społeczności	190 000,00	2014	2015	PROW, środki własne
2	Budowa chodnika dla pieszych	Poprawa warunków życia mieszkańców	500 000,00	2016	2020	środki własne
3	Uregulowanie gospodarki ściekowej – budowa sieci kanalizacji sanitarnej	Poprawa warunków życia mieszkańców	1 400 000,00	2016	2020	PROW, środki własne

Opracowany Plan Odnowy Miejscowości Grabina zakłada w przeciągu najbliższych lat realizację kilku zadań. Istotą tych zadań jest pobudzenie aktywności środowiska lokalnego oraz stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju i promocji wartości związanych z miejscową specyfiką społeczną i kulturową.

Zakładane cele Planu przewidują wzrost znaczenia wsi jako lokalnego ośrodka rozwoju kultury, edukacji, sportu i rekreacji.

Realizacja Planu Odnowy Miejscowości Grabina ma także służyć integracji społeczności lokalnej, większemu zaangażowaniu w sprawy wsi, zagospodarowaniu wolnego czasu dzieci i młodzieży oraz rozwojowi organizacji społecznych.

Wszystkie wyżej wymienione zadania możliwe będą do realizacji głównie przy dużej aktywności mieszkańców umiejętnie kierowanych przez miejscowych liderów, przy odpowiednim zrozumieniu i współpracy ze strony władz samorządowych i lokalnych przedsiębiorców. Oczywiście warunkiem koniecznym jest zapewnienie odpowiedniego poziomu finansowania tych zadań ze strony władz gminnych, samorządów wyższego szczebla, instytucji dysponujących środkami unijnymi, przedsiębiorstw użyteczności społecznej oraz firm prywatnych.

OPIS ZADAŃ DO REALIZACJI

Plan Odnowy Miejscowości Grabina zakłada realizację wielu działań ze sfer społeczno-kulturalnego i gospodarczego życia mieszkańców. Celem planowanych inwestycji jest przede wszystkim poprawa i podniesienie jakości życia mieszkańców, estetyki oraz stanu bezpieczeństwa.

WDROŻENIE I MONITOROWANIE PLANU

Monitorowanie każdego przedsięwzięcia - czyli dbanie o prawidłowy jego przebieg przez cały czas jego trwania polega na systematycznym zbieraniu, zestawianiu i ocenie informacji rzeczowych i finansowych w postaci ustalonych wskaźników, które opisują jego postęp i efekty.

W monitorowaniu biorą udział wszystkie podmioty oraz komórki organizacyjne Urzędu Gminy, Sołtys oraz Rada Sołecka.

VII. OPIS OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW, SPRZYJAJĄCYCH NAWIĄZYWANIU KONTAKTÓW SPOŁECZNYCH

Cel projektu i uzasadnienie jego realizacji

Zadaniem priorytetowym dla mieszkańców wsi i przewidzianym do realizacji w ramach dostępnych programów dla obszarów wiejskich jest zadanie pn. "Remont budynku świetlicy wiejskiej w Grabinie". Celem projektu jest uzyskanie dobrego miejsca pełniącego funkcje społeczno-kulturalne poprzez uruchomienie działalności świetlicy wiejskiej. Projekt zwiększy atrakcyjność wsi i poprawi estetykę miejsca publicznego. Stworzenie bezpiecznego miejsca rekreacji dla dzieci i młodzieży oraz miejsca spotkań dla mieszkańców wsi służyć będzie odbudowie więzi społecznych i integralności wsi. Miejsce to stanie się głównym ośrodkiem życia kulturalnego wsi. Mieszkańcy będą mieli miejsce na wspólne spotkania, zebrania, szkolenia oraz zabawę, co spowoduje aktywizację społeczeństwa do czynnego udziału w życiu sołectwa. Obecnie wieś Grabina posiada świetlicę, która wymaga remontu i odnowienia. Brak estetycznych warunków jest główną przeszkodą w organizacji imprez.

PODSUMOWANIE

Opracowany Plan Odnowy Miejscowości Grabina zakłada w przeciągu najbliższych lat realizację kilku zadań. Istotą tych zadań jest pobudzenie aktywności środowisk lokalnych oraz stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju i promocji wartości związanych z miejscową specyfiką społeczną i kulturową.

Zakładane cele Planu przewidują wzrost znaczenia wsi, jako lokalnego ośrodka rozwoju turystyki, sportu, rekreacji, kultury.

Realizacja Planu Odnowy Miejscowości Grabina ma także służyć integracji społeczności lokalnej, większemu zaangażowaniu w sprawy wsi, zagospodarowaniu wolnego czasu dzieci i młodzieży oraz rozwojowi organizacji społecznych.

Przewodnicząca Rady Gminy

mgr Justyna Boratynska